

א. אובדן הזהות ביציאה לגמלאות

עד לפני שני עשורים, מרבית המחקר בתחום הזהויות נסוב סביב לסוגיות של זהות לאומית, אתנית, גזענית, דתית או מגדרית, ואילו סוגיות של זהות גילית וזקנתית, לא כל שכן, זהות שמיוחסת לתהליכי פרישה לגמלאות, קיבלו התייחסות מחקרית מועטה. בשני העשורים האחרונים החלה פריחה מחקרית בתחום זה ובתחום הזהות הגילית והזקנתית.

בספרות העוסקת בזהות הגילית מייחסת חשיבות רבה לתפקיד הגיל כמנגנון מארגן בחיי האדם ולייחודו כגורם מאפיין. מחד גיסא, הגיל הוא מוחלט ואובייקטיבי ומאידך גיל הוא יחסי, משתנה, סובייקטיבי ומקבל משמעויות שונות אצל אנשים שונים. יתר על כן, בתקופת הזקנה מושם דגש רב בקשיים שבקבלת הזהות הגילית, לצד ניסיונות ההדחקה של הגיל והזקנה (חזן, 2010).

מנור (2015) הוסיפה נדבך חשוב לספרות מחקרית שדנה בזהות הגילית וזקנתית, בנושא היעדר עבודה בקרב הפורשים לגמלאות. החברה בת זמנינו מקדשת את העבודה ולכן משמשת העבודה כמקור העיקרי להגדרה עצמית ולמעמד. יש לה תפקיד משמעותי באופן בו משתלב הפרט בחברה מכאן שהיא משמשת מרכיב מרכזי בעיצוב הזהות ובדימוי העצמי של הפרט (מנור, 2015; בק, 2002). הפרישה לגמלאות היא ציון דרך בחיי הפרט משום היותה משפיעה מהותית על התנהלותו בהמשך חייו. יש הטוענים כי בהיעדר עבודה, הפרט חש חידלון יצרני כפועל יוצא הוא מלווה בתחושות של תלות, חסר ערך, תועלת ותכלית (חזן, 2010).

כאמור, מחקרים שעוסקים בזהות המתגבשת במהלך החיים שלאחר הפרישה נמצאים עדיין בתחילת הדרך, ועל כן בחרה מנור (2015) לחקור את הזהות הגילית והזקנתית של פורשים בישראל, בהתייחסה לפרישה משוק בעבודה לא כאל אירוע אלא כאל מצב קיומי המאופיין בהיעדר עבודה. לשיטתה, על אף שאין בהכרח קשר בין פרישה לזקנה או סמיכות כרונולוגית, הפורשים הם אלה המסמיכים אותן זו לזו ויוצרים את הזיקה ביניהן, ובד בבד נרתעים מעצם החיבור בין הפרישה ובין עולם הזקנה. הזהות הזקנתית אינה רצויה ומרבית האנשים נרתעים ממנה, מכאן שהיא מתעצבת על דרך השלילה (מנור, 2015).

1. הדבקת רגשות

כל המרואיינים, ללא יוצא מן הכלל מעורבים רגשית עד היום בתפקידים שמילאו בשירותם הצבאי. להלן דוגמאות מדבריהם

"עד היום שאני רואה אנשים על מדים אני מתרגש מאוד קשור למה שקורה בצבא זה

משהו לאומי זה משהו שסוחף אותי"

"זו הייתה אהבה שלי עשיתי את זה מתוך אהבה אם לא הייתי אוהב לא הייתי נשאר.

הייתי מגיע לעבודה אחרי סופ"ש ביום ראשון, כשאנשים היו אומרים לי שביזות יום א

לא היה לי את זה, היה לי כיף אהבתי את זה. לעבוד עם האנשים אהבתי עם האנשים

שאהבתי אותם. הייתי קצין נגדים של אוגדה 36 כ-800 נגדים שמשרתים בקבע."